

Кратки програм студија - Лидерство у образовању

Институција	Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
Место реализације	Филозофски факултет у Новом Саду
Координатор	Проф. др Оливера Кнежевић Флорић, e-mail: florico@ff.uns.ac.rs
Аутори	др Оливера Кнежевић Флорић, др Слађана Зуковић, др Стефан Нинковић
Реализатори	др Оливера Кнежевић Флорић, др Светлана Костовић, др Слађана Зуковић, др Борис Попов, др Стефан Нинковић, МА Сенка Слијепчевић
Сврха програма	<p>Филозофски факултет у Новом Саду, у оквиру Центра за усавршавање наставника и образовање током читавог живота, реализује кратки програм студија <i>Лидерство у образовању</i>.</p> <p>Програм је конципиран тако да полазници стекну темљне компетенције за квалитетно обављање лидерских послова у институцијама које се баве образовањем и васпитањем. Програм је намењен директорима, помоћницима директора, стручним сарадницима, наставницима и васпитачима, али и запосленима у локалној самоуправи, школским управама и невладином сектору, као и другима који имају лидерске аспирације. Програм је усклађен са <i>Правилником о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања</i> („Сл. гласник РС”, бр. 38/2013), као и са документом <i>Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године</i> („Службени гласник РС”, бр. 107/12) који у делу „Обука директора за улоге које има“ (стр. 11), предвиђа изграђивање система специфичне обуке директора за сложене улоге које има, као и изграђивање система сталног професионалног усавршавања директора.</p>
Циљеви програма	<p>Општи циљ програма је да полазници развију компетенције за ефективно и ефикасно лидерство у образовању кроз изучавање наставних предмета, као и да стекну виши ниво компетенција и профилишу стечена знања. Компетенције које се развијају овим програмом представљају основу за: разумевање и критичко преиспитивање теорије и праксе лидерства у образовању; адекватно успостављање правца развоја и управљање институцијом и жељеним променама; унапређивање квалитета наставног процеса и другог васпитно-образовног рада; унапређивење професионалних компетенција запослених; креирање конструктивне и сарадничке климе и културе у установи и ван ње; ефикасно финансијско и административно управљање институцијом.</p>

	Наставни предмет	Статус	ЕСПБ
Наставни план	1. Увод у лидерство у образовању	Обавезан	6
	2. Управљање образовним институцијама	Обавезан	6
	3. Педагошко лидерство	Обавезан	6
	4. Развој људи у организацији	Обавезан	6
	5. Управљање подацима и пројектима	Обавезан	6
	Укупно		
Циљна група	Програм је намењен свим дипломираним студентима односно свим лицима која раде у васпитно-образовним установама, а која имају потребу за лидерским компетенцијама.		
Организација и трајање	Програм се организује током целе школске године, а рок за завршетак свих предвиђених обавеза ограничен је на период од једне календарске године од дана уписа програма. Након реализације свих предвиђених обавеза и положених испита, полазницима се издаје <i>Уверење о завршеном кратком програму Лидерство у образовању.</i>		
Цена школарине	Школарина кратког програма – Лидерство у образовању износи 40.000,00 динара и може се платити у четири рате.		

Документација за упис:

- оригинал на увид и фотокопија дипломе или уверења о завршеним студијама
- кратка биографија
- уплатница на износ од 10.000,00 динара (прва рата школарине кратког програма) на жиро рачун 840-1712666-26, број модела 97 и позив на број 938004765

Контакт:

- Стефан Нинковић, тел: 064 3169270, e-mail: stefan.ninkovic@ff.uns.ac.rs

Спецификација предмета:

Назив предмета:	УВОД У ЛИДЕРСТВО У ОБРАЗОВАЊУ
ЕСПБ:	6
Наставник:	др Оливера Кнежевић Флорић, др Стефан Нинковић
Циљ:	Упознавање полазника са знањима и вештинама које су потребни лидерима у образовању да унапреде квалитет васпитно-образовног процеса. Проучавање модела, теорија и концептуалних оквира лидерства у образовању, као и трендова и проблема у лидерству у образовању у Србији и свету. Развијање компетенција за анализирање и критичко размишљање о лидерству у образовању.
Исходи:	Полазници ће умети да: препознају и разумеју моделе и теорије у лидерству у образовању; идентификују улоге и ефекте лидерства у образовању на школске исходе; примењују концептуални и холистички начин размишљања о лидерству у образовању; аналитички и критички размишљају о лидерству у образовању; разумеју трендове у лидерству у образовању у свету и у Србији; креирају услове за промене у образовању.
Садржај предмета:	Утицај образовних варијабли на образовно-васпитне исходе. Позиционирање лидерства у односу на друге кључне школске варијабле. Дефиниције лидерства. Елементи лидерства. Преглед приступа и теорија лидерства у образовању (особине лидера, стилови лидерства, дистрибуирано, трансформационо и педагошко лидерство, итд). Интегративно лидерство (креирање визије и правца развоја, развој образовне институције, педагошко лидерство, развој људи у организацији). Концептуални модели лидерства у образовању. Операционализација лидерских активности и понашања (стандарди). Припрема и вредновање лидера у образовању. Лидерство у образовању у светским оквирима и у Србији. Лидерство и теорије промена.
Литература:	Lending, T., & Mrazek, D. (September 15, 2009). <i>The principal story</i> . [video file]. Washington, DC: Public Broadcasting Service. Министарство просвете, науке и технолошког развоја. <i>Pravilnik o standardima kompetencija direktora ustanova obrazovanja i vaspitanja</i> . Službeni glasnik RS, br. 38/2013. Ninković, S. (2017). Karakteristike savremenih modela liderstva u obrazovanju. <i>Zbornik Odseka za pedagogiju</i> , 26, 93-108. Northouse, P.G. (2008). <i>Liderstvo: teorija i praksa</i> . Beograd: Data Status. Yukl, G. (2008). <i>Rukovođenje u organizacijama</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap.
Облици извођења наставе:	Предавања. Дискусија и анализа текстова и видео клипова. Радионичарски рад. Презентације студената.
Оцена знања:	Процена постигнућа доноси се на основу предиспитних радњи и усменог испита.

Назив предмета:	УПРАВЉАЊЕ ОБРАЗОВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА
ЕСПБ:	6
Наставник:	др Светлана Костовић, др Стефан Нинковић
Циљ:	Упознавање полазника са организационим карактеристикама образовних институција и комплексношћу њиховог вођења. Проучавање процеса планирања, организовања и осигурања квалитета у образовним институцијама. Разумевање утицаја људских и контекстуалних фактора на процесе и исходе у организацији. Развијање вештина за практично вођење и побољшање квалитета рада образовних институција.
Исходи:	Полазници ће умети да: препознају организационе карактеристике образовних институција; адекватно приступају сложеним односима и процесима у организацији и њеном контексту; креирају услове за партиципативно доношење одлука, реализацију и вредновање рада; успешно планирају, организују и осигуравају квалитет у образовним институцијама.
Садржај предмета:	(1) Карактеристике образовних институција као радних, савремених организација у динамичном окружењу. Интеракција између културе, процеса и исхода организације и спољашњих притисака, ресурса и захтева. (2) Успостављање смера развоја организације са фокусом на култури учења и стварању безбедне, здраве и инклузивне средине (креирање мисије и визије и постављање SMART циљева; обезбеђивање подршке и посвећености идеји; итд). (3) Анализа стања и проблема. Самовредновање и екстерна евалуација као примери. (4) Идентификација и развој начина за побољшање (сценарија) заснованих на доказима и одрживим добрим праксама. <i>Ex ante</i> анализа опција, актера и контекста (SWOT, анализа сила утицаја, итд) (5) Доношење одлуке на партиципативан начин. Важност дијалога и консензуса. Односи моћи у организацији. Заговарање промена и придобијање људи. (6) Формулисање планова. Школско развојно планирање као пример. (7) Имплементација планова. Делење лидерства. Вођење тимова. Подела и организација послова у школи (ресурси, процедуре, рокови). Коришћење ИКТ у пословима координисања. (8) Заједничко праћење реализације активности. Вођење евиденције и извештавање. Давање повратних информација и предузимање корективних мера. (9) Заједничко вредновање исхода (са фокусом на напредак и развој деце / ученика).
Литература:	Grinberg, Dž. (1998). <i>Ponašanje u organizacijama: Razumevanje i upravljanje ljudskom stranom rada</i> . Beograd: Želnid. Kostović, S. i Oljača, M. (2012). <i>Pedagog i pedagoške dimenzije menadžmenta</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet. Ministarstvo prosvete i sporta. (2003). <i>Školsko razvojno planiranje: put ka školi kakvu želimo</i> . Beograd: Ministarstvo prosvete i sporta. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja. (2012). <i>Pravilnik o vrednovanju kvaliteta rada ustanova</i> . Službeni glasnik RS, br. 9/12. od 30.07.2012. godine.

	<p>Stanković, D. (2011). Školsko razvojno planiranje u Srbiji: Kako ga vrednuju nastavnici. <i>Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja</i>, 43(1), 25-40.</p> <p>Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. (2012). <i>Vodič za samovrednovanje za ustanove u stručnom obrazovanju</i>. Beograd: ZVKOV.</p>
Облици извођења наставе:	Предавања, индивидуални и групни рад, менторски рад, самостални истраживачки рад, консултације.
Оцена знања:	Процена постигнућа доноси се на основу предиспитних радњи и усменог испита.

Назив предмета:	ПЕДАГОШКО ЛИДЕРСТВО
ЕСПБ:	6
Наставник:	др Слађана Зуковић, Сенка Слијепчевић
Циљ:	Упознавање са педагошким лидерством; разумевање фактора који подржавају целовит развој детета/ученика; познавање теоријских приступа учењу и концептуалних модела наставе; упознавање са могућностима унапређивања квалитета наставе; оспособљавање за праћење и евалуацију наставног часа, као и за педагошко-инструктивни, саветодавни и менторски рад.
Исходи:	Полазници ће умети да: препознају значај педагошког лидерства и улоге педагошког лидера; креирају услове за подржавање целовитог развоја детета/ученика; критички примењују стечена знања о учењу и наставном процесу; идентификују начине унапређивања квалитета наставе; ефективно прате и евалуирају наставни час; обављају педагошко-инструктивни, саветодавни и менторски рад.
Садржај предмета:	<p>Појам и карактеристике педагошког лидерства; Улоге педагошког лидера и наставника. Подржавање целовитог развоја детета/ученика: Креирање пријатног, безбедног и здравог окружења у којем се поштују права детета/ученика; Васпитни аспекти (развој социјалних вештина, здравих стилова живота, демократских вредности, итд); Образовни аспекти (развој функционалних знања, критичког мишљења, креативности, метакогнитивних вештина, итд).</p> <p>Разумевање наставног процеса: Теоријски приступи учењу и њихова примена сходно карактеристикама развоја деце/ученика; Концептуални модели и фактори квалитетне наставе (педагошка клима, управљање одељењем, когнитивна активација, итд) и њихови ефекти на постигнућа ученика; Издвојене теме - мотивација за учење, инклузивност и индивидуализација, осавремењивање наставног процеса (иновације, образовна технологија, савремене стратегије поучавања и учења).</p> <p>Праћење, евалуација и унапређивање наставе: Технике</p>

	посматрања и анализе часова (критичка-конструктивна анализа, секвенцијална анализа); Педагошко-инструктивни, саветодавни и менторски рад; Координација и сарадња наставника у припреми, реализацији и евалуацији наставе.
Литература:	Anderson, L.W. (ur.) (2013). <i>Nastava orijentisana na učenje</i> . CDRSEE. Krnjajić S. (2007). <i>Pogled u razred</i> . Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. Antić, S., Pešikan, A. (2016). <i>Izazovi mentorstva</i> . Beograd: Obrzovni forum i Poljoprivredni fakultet u Beogradu. Hallinger, F. (2005). Instructional Leadership and the School Principal: A Passing Fancy that Refuses to Fade Away. <i>Leadership and Policy in Schools</i> , 4, 1–20. (преведен текст) Horng, E. & Loeb, S. (2010). New Thinking About Instructional Leadership. <i>Phi Delta Kappan</i> , 92 (3), 66-69. (преведен текст) Zuković, S. (2017). <i>Savetodavni rad u institucijama vaspitanja i obrazovanja – teorijski i praktični aspekti</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet. (одабрана поглавља)
Облици извођења наставе:	Предавања, дискусија, радионице, игре улога и симулације, тимски и индивидуални рад, групне и индивидуалне консултације.
Оцена знања:	Процена постигнућа доноси се на основу предиспитних радњи и усменог испита.

Назив предмета:	РАЗВОЈ ЉУДИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ
ЕСПБ:	6
Наставник:	др Борис Попов
Циљ:	Циљ предмета је да се полазник упозна са основним поставкама развоја запослених и развије вештине и компетенције за управљање људима како би запослени били успешни и задовољни својим послом, а васпитно-образовна институција успешно остваривала мисију и визију и унапређивала свој рад.
Исходи:	Полазник ће бити оспособљен да регрутује наставнике и друге запослене, да управља њиховим професионалним развојем, креира позитивну културу и климу институције, превенира негативна понашања и разрешава негативне и проблематичне ситуације са запосленима, да евалуира сопствени рад и постигнуће и да управља сопственим професионалним развојем.
Садржај предмета:	Улога запослених у остваривању циљева организације; Компетенције наставника и других запослених; Планирање људи; Регрутовање људи (привлачење; селекција; процењивање; подстицање разноврсности; спречавање дискриминације); Увођење у организацију; Управљање професионалним развојем наставника, других запослених и

	<p>управљање сопственим професионалним развојем (постављање и евалуација личних циљева и планова; менторски рад и саветовање); Учење одраслих и тренинг; Управљање талентима; Управљање радном ефикасношћу (критеријум успешности, мотивација и задовољство послом, самоевалуација, вредновање резултата рада запослених, награђивање и кажњавање, давање повратне информације); Креирање позитивне културе, климе и унапређивање међуљудских односа (вредности; превенција негативних понашања на раду; превенција и решавање конфликта; дисциплина; превенција мобинга, итд); Тимски рад (формирање, тимске улоге, одлике успешних тимова, грађење односа); Социјална и емоционална интелигенција (емпатичност, асертивност, активно слушање, адекватно реаговање у емоционалним ситуацијама); Управљање људима у функцији управљања променама; Здравље и безбедност на раду; Стрес и управљање стресом.</p>
<p>Литература:</p>	<p>Čabarkapa, M. i Čizmić, S. (2011). <i>Savremeni problem stresa na radu</i>, skripta. Beograd: WUS Austria, Filozofski fakultet u Beogradu.</p> <p>Čizmić, S. (2006). <i>Ljudski faktor – Osnovi inženjerske psihologije</i>. Beograd: Filozofski fakultet, Institut za psihologiju. (одабрана поглавља)</p> <p>Čizmić, S. (Ur.) (1995). <i>Psihologija i menadžment</i>. Beograd: Filozofski fakultet, Institut za psihologiju.</p> <p>Dessler, G. (2007). <i>Osnovi menadžmenta ljudskih resursa</i>. Beograd: Datastatus. (одабрана поглавља)</p> <p>Grinberg, Dž., Baron, R. A. (1998). <i>Ponašanje u organizacijama</i>, Beograd: Želnid. (одабрана поглавља)</p> <p>Kovačević, P., Petrović, I. (2000). Privlačenje i selekcija ljudi, <i>Ekonomika preduzeća</i>, 48, 265-277.</p> <p>Noe, R. A., Hollenbeck, J. R., Gerhart, B., & Wright, P. M. (2006). <i>Menadžment ljudskih potencijala</i>, Zagreb: Mate. (одабрана поглавља)</p>
<p>Облици извођења наставе:</p>	<p>Предавања; Дискусије; Интерактивне методе (играње улога и симулације); Анализа и приказ случаја из сопствене праксе; самостално и критичко проучавање литературе; Консултације.</p>
<p>Оцена знања:</p>	<p>Процена постигнућа доноси се на основу предиспитних радњи и усменог испита.</p>

Назив предмета:	УПРАВЉАЊЕ ПОДАЦИМА И ПРОЈЕКТИМА
ЕСПБ:	6
Наставник:	др Оливера Кнежевић Флорић, др Стефан Нинковић
Услов	Положени претходни испити предвиђени програмом.
Циљ:	Оспособљавање полазника за разумевање и активно деловање у процесу управљања подацима и знањем у области истраживања и иновирања процеса образовања, као и развијање компетенција за ефикасно управљање процесом планирања и реализације пројеката у образовној институцији.
Исходи:	Полазници ће умети да примењују правила, конвенције и свестране ресурсе академског језика; разумеју, анализирају, вреднују и презентују квантитативне и квалитативне резултате истраживања; примењују различите истраживачке стратегије на пољу образовања; успешно управљају пројектима у образовању.
Садржај предмета:	<p>Вештине академског читања и писања: скенирање, резимирање и парафразирање текста; дескриптивно, рефлексивно, аналитичко и критичко писање; употреба референци и цитата. Методологија истраживања у области образовања: стратегије и врсте истраживања; примена етичких принципа истраживања и добре научне праксе у образовању. Квантитативне и квалитативне методе истраживања: ток истраживачког процеса, врсте, технике и инструменти квантитативних и квалитативних истраживања, обрада, анализа и презентација резултата истраживања. Подаци којима образовна институција располаже и начини њиховог коришћења.</p> <p>Управљање пројектима: дефинисање пројекта и процеса управљања пројектом, елементи (фазе) процеса управљања пројектом, покретање пројекта, праћење и евалуација квалитета пројекта, управљање проблемима, ефикасно планирање и реализација пројекта у образовној институцији. Могућности за укључивање образовне институције у домаће и међународне пројекте.</p>
Литература:	<p>Avlijaš, R. i Avlijaš, G. (2011). <i>Upravljanje projektom</i>. Beograd: Univerzitet Singidunum.</p> <p>Cohen, L, Manion, L, Morrison, K. (2007). <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Knežević Florić, O. i Ninković, S. (2012). <i>Horizonti istraživanja u obrazovanju</i>. Novi Sad: Filozofski fakultet.</p> <p>Pant, I., & Baroudi, B. (2008). Project management education: The human skills imperative. <i>International Journal of Project Management</i>, 26(2), 124-128.</p>
Облици извођења наставе:	Предавања, дискусије, менторски рад, Израда пројекта на одабрану тему; Презентације.
Оцена знања:	Процена постигнућа доноси се на основу предиспитних радњи и усменог испита.